

Dział	Jednostka lekcyjna i zagadnienia	Kompetencje przedmiotowe: wiedza, umiejętności		Ścieżki edukacyjne
		Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe	
I. Kultura – pojęcie i problem	1. Kultura i natura Kultura i natura: opozycja czy łączność? Kultura jako wartość. Normatywne pojmowanie kultury.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna podręcznikowe definicje kultury, rozumie ich treść; uświadamia sobie różnicę między normatywnym i opisowym pojmowaniem kultury; – określa relacje między kulturą a naturą; – wyjaśnia, czym kultura nie jest; – rozumie, czym są postawy etnocentryczne i potrafi uzasadnić znaczenie tolerancji w kulturze. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia i analizuje różne użycia pojęcia kultura; – analizuje czynniki redukujące dystans między kulturą a naturą; – przedstawia argumenty świadczące o przewadze wartości kultury bycia nad kulturą posiadania; – prezentuje postawę zrozumienia i tolerancji dla różnic kulturowych. 	<p>Edukacja filozoficzna Filozofia a inne dziedziny kultury.</p> <p>Edukacja europejska Europa wartości. Duchowy wymiar Europy – edukacja i kultura.</p>
	2. Kultura – technika – cywilizacja Kultura a cywilizacja.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnice między kulturą a cywilizacją; – korzysta ze wskazanych przez nauczyciela źródeł wiedzy o różnych kulturach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać w otaczającym świecie postawy etnocentryczne, rozumie konieczność ich przezwyciężania; – wyprawdza wnioski z analizy relacji między kulturą a cywilizacją. 	
	3. Kultura – kultura Kultura jako zbiór (wzór) cech: opisowe traktowanie kultury. Tożsamość kulturowa, etnocentryzm i tolerancja.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z pomocą nauczyciela analizuje różne normy i wzory kulturowe, w tym także normy i wzory kultury własnej; – rozumie, czym są postawy etnocentryczne i potrafi uzasadnić znaczenie tolerancji w kulturze. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje postawę zrozumienia i tolerancji dla różnic kulturowych; – samodzielnie poszukuje pozapodręcznikowych źródeł wiedzy o różnych kulturach, korzysta z nich. 	
	*4. Wśród kultur świata Jedność różnorodności.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna podstawowe grupy kultur na świecie; – potrafi wymienić niektóre światowe obiekty będące pod patronatem UNESCO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jest zainteresowany wzorami i normami innych kultur, poznaje je i stara się samodzielnie je analizować; – podaje przykłady światowych obiektów, które jako wartościowe dziedzictwo innych kultur są pod patronatem UNESCO. 	

* Gwiazdka oznacza temat przeznaczony do zakresu rozszerzonego.

Dział	Kompetencje przedmiotowe: wiedza, umiejętności		Ścieżki edukacyjne	
	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe		
II. Kultura narodowa – jeden kraj, wielokulturowe	<p>Jednostka lekcyjna i zagadnienia</p> <p>1. Kultura narodowa Mapa polskiej kultury.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela określa niekóre kryteria przynależności do wspólnoty narodowej; – zna podstawowe czynniki spajające kulturę narodową; – wymienia naczelną wartość kultury narodowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie kultury narodowej, wskazuje na jej różnorodność i zarazem tożsamość; – porównując mapę kultury narodowej z różnych okresów, formuluje poprawne wnioski na temat trwałych i zmiennej cech kultury narodowej; – dostrzega i analizuje kulturowe stereotypy. 	<p>Edukacja regionalna Dzieje i przyszłość regionu, dziedzictwo kulturowe jako podstawa rozumienia współczesności regionu. Specyfika kulturowa regionu, świadomy udział w życiu kulturowym środowiska lokalnego. Dziedzictwo kulturowe jako podstawa rozumienia współczesności regionu. Promocja regionu w kraju i za granicą.</p> <p>Edukacja czytelnicza i medialna Tradycyjne i nowoczesne źródła informacji (od książki do przekazów internetowych). Współczesne instytucje wydawnicze i instytucje zajmujące się dystrybucją książek i prasy. Wybór międzynarodowych i polskich przepisów prawa dotyczących mediów.</p> <p>Edukacja europejska Polska i jej sąsiedzi.</p>
	<p>2. Kultura ludowa dawniej i dziś Model tradycyjnej kultury ludowej.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – umie wskazać podstawowe cechy tradycyjnej kultury ludowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna folklor swojego regionu; – samodzielnie poszukuje śladów dziedzictwa kulturowego swojego regionu. 	
	<p>3. Kultura regionów Zróżnicowanie regionalne kultury polskiej. „Małe ojczyzny” jako wartość kulturowa. Idea „regionalizmu nowoczesnego”.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela potrafi wymienić mniejszości narodowe zamieszkujące Polskę; – zna czynniki określające „małą ojczyznę”; – porównuje czynniki kultury regionalnej i narodowej; – zna zasoby kulturalne własnego regionu; – wymienia elementy rozwoju kultury w regionie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie mniejszości narodowe i etniczne zamieszkiwały i zamieszkują Polskę; – samodzielnie poszukuje śladów dziedzictwa mniejszości w swoim najbliższym otoczeniu; – formuluje własne wnioski dotyczące kultury mniejszości narodowych, oparte na zasadzie tolerancji; – porównuje statystyczne wskaźniki poziomu życia kulturalnego swojej „małej ojczyzny”, zaslugujące na szczególny szacunek; – określa relacje pomiędzy kulturą regionalną a narodową; – projektuje strategię rozwoju kultury w regionie. 	

	<p>*4. Kultura polskich mniejszości na świecie Mapa polskich skupisk na obczyźnie. Przyczyny emigracji. Wybitni polscy emigranci. Kultura polskich skupisk polonijnych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – korzystając z mapy, wskazuje przestrzenne rozmieszczenie skupisk polonijnych na świecie; – wymienia zasłużonych w świecie Polaków; – zna działania swojego regionu wspierające kulturę skupisk polonijnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia powody emigracji Polaków; – określa typowe modele aktywności kulturalnej skupisk polonijnych na świecie; – omawia działalność wybitnych polskich emigrantów oraz zasłużonych w świecie Polaków; – omawia przykłady działań swojego regionu wspierających kulturę skupisk polonijnych. 	<p>Edukacja filozoficzna Różne sposoby pojmowania filozofii. Poglądy myślicieli. Elementy antropologii filozoficznej. Człowiek jako byt osobowy. Główne koncepcje filozoficzne człowieka. Naturalne i kulturowe środowisko człowieka. Człowiek w relacji z drugim człowiekiem i ze wspólnotami. Człowiek wobec wartości. Edukacja ekologiczna Ekonomiczne i społeczne aspekty związków między człowiekiem i jego działalnością. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego. Edukacja europejska Europa wartości. Duchowy wymiar Europy – edukacja i kultura.</p>
<p>III. Kultura – architektura – sztuki plastyczne</p>	<p>1. Świątynie i stacje Architektoniczne i plastyczne dziedzictwo architektury greckiego i rzymskiego.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: atlas, kariatyda; – umie scharakteryzować grecką architekturę sakralną; – potrafi wymienić różnice między stylami: doryckim, jońskim, korynckim; – zna podstawowe cechy greckiej i rzymskiej rzeźby antycznej; – potrafi krótko scharakteryzować greckie i rzymskie malarstwo. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje greckie zdobnictwo wazowe: geometryczne, czerwonofiguralne, czarnofiguralne; – potrafi w poznanych zabytkach rozpoznać elementy stylów: doryckiego, jońskiego, korynckiego; – umie w architekturze poantycznej wskazać wpływy greckiego i rzymskiego antyku; – zna twórczość najwybitniejszych rzeźbiarzy antyku; – podejmuje próbę oceny kanonów piękna w antycznym świecie greckim i rzymskim. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostreżga znamiona ciągłości i zmiany w sakralnej architekturze, malarstwie i rzeźbie od świątyn starożytnych poprzez romańskie, gotyckie, renesansowe, barokowe, aż po późniejsze; – analizuje i interpretuje związek architektury, malarstwa i rzeźby romańskiej, gotyckiej i renesansowej.
<p>2. Kultura katedr Od katedr romańskich do eklektyzmu stylowego katedr późniejszych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy sztuki: romańskiej, gotyckiej, renesansowej, barokowej oraz późniejszych; – dostreżga związek architektury, malarstwa i rzeźby romańskiej, gotyckiej, renesansowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostreżga znamiona ciągłości i zmiany w sakralnej architekturze, malarstwie i rzeźbie od świątyn starożytnych poprzez romańskie, gotyckie, renesansowe, barokowe, aż po późniejsze; – analizuje i interpretuje związek architektury, malarstwa i rzeźby romańskiej, gotyckiej i renesansowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostreżga znamiona ciągłości i zmiany w sakralnej architekturze, malarstwie i rzeźbie od świątyn starożytnych poprzez romańskie, gotyckie, renesansowe, barokowe, aż po późniejsze; – analizuje i interpretuje związek architektury, malarstwa i rzeźby romańskiej, gotyckiej i renesansowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostreżga znamiona ciągłości i zmiany w sakralnej architekturze, malarstwie i rzeźbie od świątyn starożytnych poprzez romańskie, gotyckie, renesansowe, barokowe, aż po późniejsze; – analizuje i interpretuje związek architektury, malarstwa i rzeźby romańskiej, gotyckiej i renesansowej.

Dział	Kompetencje przedmiotowe: wiedza, umiejętności		ścieżki edukacyjne
	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe	
Jednostka lekcyjna i zagadnienia 3. Kultura warowni, zamków i pałaców Od warowni i zamków średniowiecznych po pałace klasycystyczne i neoklasycystyczne.	Uczeń: – potrafi wskazać relacje między twórcą a odbiorcą; – wymienia przykłady użytkowych i reprezentacyjnych funkcji warowni, zamków, pałaców; – podaje przykłady charakterystycznych cech sztuki pałacowej.	Uczeń: – dokonuje analizy różnych funkcji warowni, zamków, pałaców; – prezentuje swoje stanowisko na temat dworskiego i rycerskiego stylu życia oraz ich wpływu na architekturę; – analizuje różnicowanie cech sztuki pałacowej; – porównuje różne typy siedzib władców w kontekście komunikacyjnym.	
	4. Kultura kamienic mieszczańskich Kultura mieszczańskich kamienic średniowiecza, renesansu i baroku. Sztuka mieszczańska w czasach oświecenia. Sztuka tworzona dla mieszczańców kamienic XIX i XX wieku.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela podaje przykłady nawiązań do antyku w malarstwie, rzeźbie i architekturze wybranej epoki; – wymienia cechy architektury i sztuki mieszczańskiej; – dostrzega różne stylizacje malarskie; – zna różnice w sposobach przedstawiania ciała na przestrzeni dziejów.	
5. Architektura i sztuki plastyczne współczesnego świata Architektura i sztuka cywilizacyjnego bogactwa.	Uczeń: – wymienia cechy nowoczesnej architektury i urbanistyki; – przedstawia skutki umasowienia sztuki; – zna współczesne zjawiska kulturowe; – wskazuje negatywne i pozytywne kulturowe cechy reklamy.	Uczeń: – dokonuje analizy różnorodnych koncepcji przedstawiania ciała w rzeźbie i malarstwie w ciągu dziejów, odnosząc się również do współczesnego świata mody i reklamy; – wyjaśnia i interpretuje wzajemne związki między nowoczesną techniką i awangardową sztuką;	

<p>Sztuka dla współczesnego społeczeństwa masowego. Sztuka wolna, ambitna i bezdomna.</p>	<p>– prezentuje symbolikę nowoczesnej architektury i urbanistyki; – wyjaśnia skutki umasowienia sztuki; – umiejętnie prezentuje swoje stanowisko, dotyczące współczesnych zjawisk kulturowych – „sztuka czy nie sztuka?“, podaje argumenty przemawiające za traktowaniem reklamy jako dziedziny sztuki i przeciwko.</p>	<p>– prezentuje symbolikę nowoczesnej architektury i urbanistyki; – wyjaśnia skutki umasowienia sztuki; – umiejętnie prezentuje swoje stanowisko, dotyczące współczesnych zjawisk kulturowych – „sztuka czy nie sztuka?“, podaje argumenty przemawiające za traktowaniem reklamy jako dziedziny sztuki i przeciwko.</p>	<p>Edukacja filozoficzna Filozofia a inne dziedziny kultury. Edukacja czytelnicza i medialna Kompetencje czytelnicze niezbędne do odbioru tekstów literackich, naukowych i popularnonaukowych. Warsztat pracy reżysera (teatralnego).</p>
<p>*6. Tło świątów: konfrontacje Przykłady sztuki świata; inspiracje kulturą innych cywilizacji.</p>	<p>Uczeń: – wymienia przykłady świątyn i rezydencji pałacowych z różnych części świata; – potrafi wymienić przykłady inspiracji w sztuce.</p>	<p>Uczeń: – porównuje przykłady świątyn i rezydencji pałacowych z różnych części świata, wskazuje konteksty; – analizuje źródła inspiracji w sztuce europejskiej.</p>	<p>Uczeń: – objaśnia na przykładach rytualny, obywatelski charakter widowisk; – samodzielnie prezentuje przebieg procesu autonomizacji i profesjonalizacji teatru starożytnego; – komentuje procesy dokonujące się w starożytnym teatrze zarówno w perspektywie estetycznej, jak i socjologicznej.</p>
<p>1. Narodziny teatru Rytuał a teatr. Teatr w starożytności.</p>	<p>Uczeń: – wskazuje na związek najdawniejszych widowisk teatralnych z życiem zbiorowości; – dostrzega zespolenie wczesnych form teatru z muzyką, tańcem, plastyką, słowem; – wyjaśnia różnicę między obrzędem a teatrem; – zna genezę teatru; – rozumie wpływ architektury teatralnej na odbiór starożytnego widowiska.</p>	<p>Uczeń: – objaśnia na przykładach rytualny, obywatelski charakter widowisk; – samodzielnie prezentuje przebieg procesu autonomizacji i profesjonalizacji teatru starożytnego; – komentuje procesy dokonujące się w starożytnym teatrze zarówno w perspektywie estetycznej, jak i socjologicznej.</p>	<p>Edukacja filozoficzna Filozofia a inne dziedziny kultury. Edukacja czytelnicza i medialna Kompetencje czytelnicze niezbędne do odbioru tekstów literackich, naukowych i popularnonaukowych. Warsztat pracy reżysera (teatralnego).</p>
<p>2. Teatr, jaki był, czyli dawny Teatr w średniowieczu. Komedia dell'arte. Teatr elżbietański.</p>	<p>Uczeń: – wymienia różne formy widowisk religijnych w średniowieczu; – wskazuje różnice między widowiskami religijnymi a świeckimi widowiskami ludowymi; – właściwie posługuje się pojęciem „misterium“; – charakteryzuje scenę symfoniczną;</p>	<p>Uczeń: – samodzielnie objaśnia wpływ religii na kształtowanie się formy teatralnej w średniowieczu; – dokonuje antropologicznej analizy teatru średniowiecznego; – przywołując różne typy widowisk, wskazuje na dwubiegunowy charakter średniowiecznej kultury;</p>	<p>Edukacja filozoficzna Filozofia a inne dziedziny kultury. Edukacja czytelnicza i medialna Kompetencje czytelnicze niezbędne do odbioru tekstów literackich, naukowych i popularnonaukowych. Warsztat pracy reżysera (teatralnego).</p>

Dział	Kompetencje przedmiotowe: wiedza, umiejętności		ścieżki edukacyjne
	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe	
Jednostka lekcyjna i zagadnienia	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie konwencję komedii dell'arte; - zna genezę teatru zamkniętego; - rozpoznaje scenę pudełkową. 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy ewolucję teatru – od form religijnych do świeckich; - prezentuje na przykładach żywotność tendencji ludycznych, farsowych w kulturze; - samodzielnie porównuje teatr antyczny, średniowieczny i elżbietański. 	
	<p>3. Teatr, jaki jest, czyli współczesny Narodziny teatru współczesnego. Wielka Reforma Teatru. Druga Reforma Teatru.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia scenę barokową, klasycystyczną i romantyczną; - omawia cechy inscenizacji romantycznej; - zna cele Wielkiej Reformy Teatru; - wymienia najważniejszych przedstawicieli Wielkiej Reformy i ich dokonania; - rozróżnia dwie koncepcje roli scenicznego (Konstantego Stanisławskiego i Bertolda Brechta); - rozumie pojęcie teatru alternatywnego i podaje przykłady zespołów. 	
4. Czytanie teatru	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzega wielość tworzyw języka teatru; - wymienia elementy tego języka; - objaśnia pojęcie znaku teatralnego; - rozumie termin „czwarta ściana”. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie tłumaczy – z użyciem przykładów – zjawisko autonomizacji sztuki teatru; - objaśnia ideę teatru inscenizacji i wskazuje własne (współczesne) przykłady takiego teatru; - samodzielnie komentuje estetyczną odmiennność i społeczną funkcję teatrów alternatywnych; - na własnych przykładach udowadnia równe znaczenie różnych tworzyw teatru; 	

	<p>– dostrzega i analizuje znaki teatralne w oglądanych spektaklach;</p> <p>– objaśnia związek typu przestrzeni scenicznej ze sposobem odbioru przedstawienia;</p> <p>– analizuje funkcję rampy (lub jej braku) w obejrzanym spektaklach.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy różnicę między teatrem w budynku i teatrem w plenerze; – samodzielnie analizuje aktualne zjawiska życia publicznego pod kątem zastosowanych mechanizmów teatralnych. <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady fascynacji twórców europejskich (polskich) teatrem innych kultur i tłumaczy jej przyczyny. 	<p>Edukacja czytelnicza i medialna</p> <p>Warsztat pracy dziennikarza, recenzenta.</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie <i>happening</i>; – dostrzega teatralność zachowań w życiu publicznym. <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady widowisk w innych kulturach. 	
<p>5. Teatr poza teatrem</p>		
<p>*6. Teatr daleki – konfrontacje i zbliżenia</p>		
<p>1. U źródeł Muzyka w czasach prehistorycznych i w starożytności.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę muzyki w czasach prehistorycznych i starożytnych; – wymienia instrumenty znane w starożytności. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia związek muzyki z tańcem i słowem w czasach prehistorycznych i w starożytności; – wyjaśnia różnicę między instrumentami antycznymi a współczesnymi; – wskazuje na długą historię instrumentów funkcjonujących do dziś.
<p>2. Muzyka religijna – muzyka świecka Muzyka w katedrach, pałacach i muzykowanie świątynnych mieszczan.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy muzyki religijnej; – potrafi podać przykłady obecności śpiewu gregoriańskiego współcześnie; – odróżnia oryginalną muzykę średniowieczną od jej współczesnych opracowań; – wymienia funkcje i charakterystyczne cechy średniowiecznej i późniejszej muzyki świeckiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa charakter i wymienia podstawowe elementy średniowiecznej muzyki kościelnej; – wymienia rodzaje muzyki uprawianej w średniowiecznych kościołach i podaje ich przykłady; – podaje przykłady artystów zajmujących się wykonywaniem oryginalnej muzyki średniowiecznej w naszych czasach

	<p>5. Muzyka w kulturze współczesnej Współczesne uniwersum muzyczne. Wielcy wykonawcy muzyki popularnej, casus muzyki filmowej, koncerty z wielkich okazji.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady związku muzyki z teatrem, filmem i tańcem w kulturze ludycznej; - wskazuje przykłady różnorodnych form współczesnej popularnej kultury tańca; - rozumie rolę muzyki w życiu współczesnego człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi się wypowiedzieć na temat związku muzyki z teatrem, tańcem, filmem; - ma własne zdanie na temat wartości muzyki, tańca w życiu współczesnego człowieka. 	
<p>VI. Film w kulturze</p>	<p>1. Film – medium komunikacyjne i artystyczne Świat w obiektywie kinematografu. Korespondencja sztuk w filmie. Integracyjna rola techniki filmowej.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie zależność rozwoju filmu od rozwoju techniki; - zna podstawowe właściwości sztuki filmowej; - zna podstawowe tworzywa filmu: obraz, dźwięk, słowo, muzykę; - wymienia cechy filmu jako medium komunikacyjnego; - wskazuje podstawowe elementy języka filmu (ujęcie, scena, sekwencja, montaż, rodzaje planów filmowych); - zna wysoką pozycję współczesnego przemysłu filmowego; - wskazuje na zespołowość pracy ekipy filmowej; - wymienia czynniki potwierdzające, iż film jest sztuką wyobraźni. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zależność między filmem jako narzędziem technicznym a nowym sposobem widzenia świata; - zna podstawowe fakty związane z genezą filmu; - omawia rolę występującą w filmie iluzji jako podstawowej właściwości nowej sztuki filmowej; - argumentuje tezę, iż film to artystyczna synteza wielu tworzyw (obraz, dźwięk, słowo, muzyka); - rozumie specyfikę przekazu filmowego; - rozróżnia i omawia różnorodne rodzaje języka filmowego; - ocenia potęgę współczesnego przemysłu filmowego; - prezentuje swoje stanowisko na temat filmu jako dzieła zbiorowego; - wskazuje na zmienność hierarchii ról: kino reżyserskie, aktorskie; - prezentuje swoje stanowisko na temat filmu jako sztuki wyobraźni. 	<p>Edukacja czytelnicza i medialna Media publiczne i prywatne – zadania i interesy. Rynkowość mediów i jej społeczne skutki. Wpływ mediów na różne aspekty życia człowieka. Zagrożenia dla psychicznego i moralnego rozwoju człowieka płynące z mediów. Różne formy uzależnień medialnych. Warsztat pracy reżysera (filmowego, teatralnego).</p>
<p>2. Kino autorskie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin „kino autorskie”; - zna przykłady filmu autorskiego; - porównuje pierwowzór literacki z jego filmową adaptacją. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiuje „film autorski”, uwzględniając rolę ekspresji twórczej wizji reżysera; - omawia europejski model kina autorskiego; 		

	<p>dla młodych, ramówka telewizyjna, gałtunki telewizyjne, muzyka popularna w telewizji – wideo-klipy.</p>	<p>– prezentuje własne stanowisko na temat wpływu telewizji na sposób bycia, ubierania się, spędzania czasu wolnego.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje rolę Internetu jako medium komunikacyjnego i jego wpływ na charakter przekazów werbalnych w kulturze; – przy pomocy nauczyciela analizuje negatywne i pozytywne skutki obcowania z Internetem. 	<p>Analiza porównawcza wybranej informacji zaczerpniętej z różnych źródeł (z prasy, audycji telewizyjnych lub radiowych). Kryteria wskazujące na rzetelność i obiektywizm tej informacji. Wybór międzynarodowych i polskich przepisów prawa dotyczących mediów.</p>
<p>VIII. Kultura w warunkach demokracji</p>	<p>1. Kultura w programach władz państwowych i samorządowych Prawo do kultury. Polityka kulturalna – treść pojęcia. Podział obywateli na państwo i samorząd. Kultura i wolny rynek. Znaczenie „czynnika ludzkiego” w polityce kulturalnej.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać na różne rodzaje obywateli i powinności władz państwowych i samorządowych wobec kultury; – rozumie charakter i zasięg prywatnego mecenatu nad sztuką. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – umie scharakteryzować rolę władz państwowych i samorządowych i ich powinności wobec kultury; – wie, jakie znaczenie dla sztuki ma prywatny mecenat; – prezentuje i określa rolę działań publicznych i prywatnych w swoim regionie. 	<p>Edukacja regionalna Dzieje i przyszłość regionu, dziedzictwo kulturowe jako podstawa rozumienia współczesności regionu. Specyfika przyrodnicza, społeczna, ekonomiczna, kulturowa regionu w relacji z innymi regionami Polski i Europy. Dziedzictwo kulturowe jako podstawa rozumienia współczesności regionu. Promocja regionu w kraju i zagranicą.</p> <p>Edukacja czytelnicza i medialna Media publiczne i prywatne – zadania i interesy. Rynkowość mediów i jej społeczne skutki. Wpływ mediów na różne aspekty życia człowieka.</p>

Dział	Kompetencje przedmiotowe: wiedza, umiejętności		Ścieżki edukacyjne
	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe	
<p>Jednostka lekcyjna i zagadnienia</p> <p>2. Problemy uczestnictwa w kulturze Upowszechnianie, udostępnianie, popularyzacja.</p> <p>3. Kultura i przyszłość Paradoksy perspektywnej wyobraźni. Przyszłość: w imię tradycji czy przeciw niej? Wielkie idee naszych czasów.</p> <p>*4. Świat: kultura w programach instytucji międzynarodowych Program kulturalny UNESCO. Polityka kulturalna jednoczącej Europy. Międzynarodowe prokulturalne instytucje prywatne.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna działania publiczne i prywatne w swoim regionie dotyczące kultury; – korzysta z informacji statystycznych, wskazujących na aktywność kulturalną swojego regionu i umie je porównać z danymi krajowymi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyciąga wnioski z porównania danych statystycznych dotyczących aktywności kulturalnej regionu i kraju; – uzasadnia strategiczne zamierzenia ujęte w lokalnych planach rozwoju kultury. 	<p>Analiza porównawcza wybranej informacji zaczerpniętej z różnych źródeł (z prasy, audycji telewizyjnych lub radiowych). Kryteria wskazujące na rzetelność i obiektywizm tej informacji.</p> <p>Edukacja europejska Europa wartości. Duchowy wymiar Europy – edukacja i kultura.</p>
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientuje się w strategicznych zamierzeniach ujętych w lokalnych planach rozwoju kultury; – zna działalność wybitnych ludzi kultury i sztuki w skali regionu i kraju; – zna instytucje upowszechniania kultury; – rozumie ideę animacji kultury. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie gromadzi oraz prezentuje informacje dotyczące działalności wybitnych ludzi dawnej i współczesnej kultury i sztuki w skali regionu i kraju; – rozumie pojęcie polityki kulturalnej; – czynnie uczestniczy w przedsięwzięciach kulturalnych swego środowiska; – ma własne pomysły na animację kultury. 	
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wymienić działania międzynarodowych instytucji na rzecz rozwoju kultury; – zna zabytki znajdujące się na polskiej liście dziedzictwa UNESCO; – zna niektóre zabytki światowe zaliczone do tego dziedzictwa; – wymienia instytucje powołane do działania na rzecz kultury: UNESCO, Rada Europy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi określić zadania oraz rodzaj działań międzynarodowych instytucji na rzecz rozwoju kultury; – wskazuje obiekty znajdujące się na polskiej i światowej liście dziedzictwa UNESCO; – definiuje zadania instytucji powołanych do działania na rzecz kultury: UNESCO, Rada Europy; – zna inicjatywy i przedsięwzięcia tych instytucji pobudzające i ożywiające życie kulturalne kraju i regionów. 	